

ARCHAEOLOGIA LITUANA

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ISSN 1392-6748
eISSN 2538-8738

VILNIUS UNIVERSITY

Scholarly Journal

ARCHAEOLOGIA LITUANA

2021
vol. 22

Published since 1999

Vilnius University Press
Vilnius, 2021

ISSN 1392-6748
eISSN 2538-8738

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Mokslo žurnalas

ARCHAEOLOGIA LITUANA

2021
22 tomas

Leidžiamas nuo 1999 m.

Vilniaus universiteto leidykla
Vilnius, 2021

PUBLISHED BY VILNIUS UNIVERSITY
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY OF FACULTY OF HISTORY

The journal is published once a year

Editorial Board

Editor-in-Chief

Prof. dr. *Albinas Kuncevičius* Vilnius University

Editors:

Dr. <i>Rasa Banytė-Rowell</i>	The Lithuanian Institute of History
Prof. habil. dr. <i>Andris Caune</i>	Member of Latvian Academy of Science, Institute of Latvian History at the University of Latvia
Akad. prof. dr. <i>Eugenijus Jovaiša</i>	Seimas of the Republic of Lithuania
Prof. dr. <i>Vladimir Kulakov</i>	Institute of Archaeology the Russian Academy of Sciences
Akad. prof. dr. <i>Valter Lang</i>	Tartu University, Estonia
Doc. dr. <i>Algimantas Merkevičius</i>	Vilnius University
Dr. <i>Inga Merkytė</i>	University of Copenhagen, Denmark
Prof. habil. dr. <i>Mykolas Michelbertas</i>	Vilnius University
Prof. habil. dr. <i>Wojciech Nowakowski</i>	Warsaw University, Poland
Doc. dr. <i>Egidijus Šatavičius</i>	Vilnius University
Prof. dr. <i>Andris Šnē</i>	University of Latvia, Latvia
Doc. dr. <i>Gintautas Vėlius</i>	Vilnius University

Executive Secretary

Violeta Vasiliauskienė Vilnius University

Address:

Department of Archaeology Vilnius University
7 Universiteto St., LT-01513 Vilnius, Lithuania

Phone: + 370 5 268 7284

Fax: + 370 5 268 7282

Email: violeta.vasiliauskiene@if.vu.lt

LEIDŽIA VILNIAUS UNIVERSITETO
ISTORIJOS FAKULTETO ARCHEOLOGIJOS KATEDRA

Žurnalas leidžiamas vieną kartą per metus

Redaktorių kolegija

Vyriausasis redaktorius

Prof. dr. *Albinas Kuncevičius* Vilniaus universitetas

Nariai:

Dr. <i>Rasa Banytė-Rowell</i>	Lietuvos istorijos institutas
Prof. habil. dr. <i>Andris Caune</i>	Latvijos mokslų akademijos narys, Latvijos universiteto Latvijos istorijos institutas, Latvija
Akad. prof. dr. <i>Eugenijus Jovaiša</i>	Lietuvos Respublikos Seimas
Prof. dr. <i>Vladimir Kulakov</i>	Rusijos mokslų akademijos Archeologijos institutas, Rusija
Akad. prof. dr. <i>Valter Lang</i>	Tartu universitetas, Estija
Doc. dr. <i>Algimantas Merkevičius</i>	Vilniaus universitetas
Dr. <i>Inga Merkytė</i>	Kopenhagos universitetas, Danija
Prof. habil. dr. <i>Mykolas Michelbertas</i>	Vilniaus universitetas
Prof. habil dr. <i>Wojciech Nowakowski</i>	Varšuvos universitetas, Lenkija
Doc. dr. <i>Egidijus Šatavičius</i>	Vilniaus universitetas
Prof. dr. <i>Andris Šnē</i>	Latvijos universitetas, Latvija
Doc. dr. <i>Gintautas Vėlius</i>	Vilniaus universitetas

Atsakingoji sekretorė

Violeta Vasiliauskienė Vilniaus universitetas

Redaktorių kolegijos adresas
Vilniaus universiteto Archeologijos katedra
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius

Telefonas + 370 5 268 7284
Faksas + 370 5 268 7282
El. paštas violeta.vasiliauskiene@if.vu.lt

Contents

Preface	9
---------------	---

Articles

<i>Andris Kairišs, Irina Oļevska.</i> Development Aspects of Archaeological Sites in Latvia	10
<i>Egidijus Šatavičius.</i> Kapčiamiestis Final Palaeolithic Site on the Bank of Baltoji Ančia River	37
<i>Gintautas Vėlius.</i> Archaeological Research in the Našlaičiai Cemetery (Vilnius City) – Searches for the Remains of Lithuanian Partisans	62
<i>Žygimantas Buržinskas</i> Urban Development of Merkinė Town in the 16 th –18 th Centuries	97
<i>Atas Žvirblys.</i> The Research of Clay Tobacco Pipes and Its Methodological Aspects	118
<i>Liudvikas Vasiliauskas.</i> Cannon Stored in Hugo Scheu Museum in Šilutė. Analysis of Artillery Cannons According to XRF Research Data	147

The Chronicle of Scientific Life

<i>Violeta Vasiliauskienė.</i> Review of the Scientific Activity of the Department of Archaeology (2021)	163
<i>Agnė Žilinskaitė.</i> International Scientific Conference „THE NEW OLD EUROPE“ to Commemorate the 100 th Anniversary of Prof. Marija Gimbutienė (Gimbutas)	168
Information to Contributors of <i>Archaeologia Lituana</i>	170

Turinys

Pratarmė 8

Straipsniai

Andris Kairišs, Irina Oļevska. Latvijos archeologinių vietovių plētros ypatumai 10

Egidijus Šatavičius. Kapčiamiesčio (Pinčiaragio) senovės gyvenvietė prie Baltosios Ančios upės 37

Gintautas Vėlius. Našlaičių kapinių (Vilniaus m.) archeologiniai tyrimai –
Lietuvos partizanų palaikų paieškos 62

Žygimantas Buržinskas. Merkinės miesto urbanistinė raida XVI–XVIII amžiuje 97

Atas Žvirblys. Molinių pypkių analizės metodologiniai aspektai 118

Liudvikas Vasiliauskas. Šilutės Hugo Šojaus muziejuje saugoma patranka ir
artilerijos pabūklų analizė XRF tyrimų duomenimis 147

Mokslinio gyvenimo kronika

Violeta Vasiliauskienė. Archeologijos katedros mokslinės veiklos apžvalga 157

Agnė Žilinskaitė. Prof. Marijos Gimbutienės 100-mečiui paminėti skirta tarptautinė mokslinė konferencija
„ATGIMSTANTI SENOJI EUROPA“ 168

Leidinio Archaeologia Lituana informacija autoriams 171